

Benedek Elek: Pósa Lajos munkái

Pósa Lajos nevével díszítem a Könyvesház¹ homlokát. Kedves alkalom kötelez erre: a magyar gyermekvilág magyar lelkű költőjének megjelentek eddig írt gyermekversei. Őt vastag kötetet tesznek ki e versek: egy gazdag, meleg szívnek drága kincsei. Valóban, ünnepi hangulat száll meg, amint előttem fekszenek a versekhez méltó dísszel kiállított könyvek, s megilletődéssel gondolok a radnóti parasztfiúra, ki magával hozta falujából a nép lelkének kincseit s innét, a még mindig nem magyar levegőjű fővárosból pazar kézzel osztotta szét s osztogatja állandóan e kincseket a magyar gyermekvilágnak. Pósa Lajos költői tehetsége nem vetekedik Aranyéval és Petőfiével, de e két óriás után egy költőnek sem köszönhetünk annyit, mint őneki, a magyar nyelv és a magyar szellem terjesztésének dicsőséges munkájában. Sok divatos költő neve, emléke rég a feledés tengerébe merült, mikor még a Pósa neve növekedő fényben ragyog. Senki sem értette költőink közül úgy a módját a gyermeki kedélyhez való simulásnak, mint ő; senki sem tudta a magyar gyermekdalt oly édesen, kedvesen danolni, mint ő. Az ő lelke, az ő nyelve színmagyar s ezt a nyelvet, ezt a lelket átplántálta gyermekeinkbe. Ha gyermekeink nyelve, érzése magyar: ebben Pósa Lajosnak oroszlánrésze van. Az ő magyar lelke ott van mindenütt: a palotában, a kunyhóban, az iskolában. Az ő versei nélkül képzelhetők-e ma olvasókönyvek? S itt mindjárt jegyezzük meg, hogy jóformán minden olvasókönyv a Pósa Lajos verseivel van tele s ennek ő jutalmát sohasem látta. Ő csak ontja a szép, a színmagyar gyermekverseket, „ő ülteti a rózsafát s más szedi le a virágát”.

Jó harminc esztendeje, hogy *Arany kertjébe* bevezette gyermekeinket s azóta gyermekeink itt játszadoznak ebben a kertben, itt szedegetik az aranyalmát, diót, itt táplálkozik, itt termékenyül a lelkük, a szívük. Szülőknek, tanítóknak, gyermekeknek meg nem szűnő szeretete veszi körül az egykori parasztfiút, ki dicsőséget szerzett falujának, népének, magának, tenger kincssel gyarapította nemzetét, ő maga pedig megmaradott szegény költőnek.

Tegyetek vallomást: mindazok közt, kik iskolában és iskolán kívül nevelték a gyermekvilágot, ki érdemes még oly mértékben a nemzet elismerésére, mint Pósa Lajos? Valóban, a nemzet magát tisztelné meg, ha most, midőn e gazdag életnek együtt van a munkája, a gyermekvilágot meleg szívéhez ölelő szeretetének, lelkeségének gyümölcse, méltó módon fejezné ki Pósa Lajos iránt az ő köteles elismerését.

E lap olvasóinak nincs szüksége rá, hogy én Pósa Lajos munkáit ismertessem. Éppoly jól ismerik, mint én. Ő már túl van azon, hogy a nagyképű kritika szemüvegén vizsgáljuk gyermekverseit. Az eredmény, a nagyszerű hatás minden kritikát elnémít. Kritika helyett egy szál virágot küldök a költőnek, küldöm a magam s a magyar tanításág nevében.

Néptanítók Lapja, 1907. december 19.

¹ A lap könyvismertető rovata